

Datum
2024-08-19

Diarienummer
KFN-2023/165.692

Handläggare
Sara Andersson
Sara.Andersson2@huddinge.se

Mottagare
Kultur- och fritidsnämnden

Barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter utifrån nuvarande system för taxor och avgifter i anläggningar

Förslag till beslut

1. Utredning om barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter utifrån nuvarande system för taxor och avgifter, bilaga 1 till kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 17 juni 2024, godkänns av nämnden.
2. Utredningsuppdraget som gavs i kultur- och fritidsnämndens verksamhetsplan 2023 till kultur- och fritidsförvaltningen anses utfört.

Sammanfattning

Kultur- och fritidsnämnden har i verksamhetsplan 2023 gett kultur- och fritidsförvaltningen i uppdrag att med fokus på barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter utreda nuvarande system för taxor och avgifter i anläggningar, och vid behov föreslå förändringar i syfte att nå bredare deltagande och mer effektivt lokalnyttjande.

Resultaten från utredningen visar att det råder stor ojämlikhet vad gäller deltagande i organiserade idrottsaktiviteter, främst mellan olika områden i kommunen. Utredningen ser att det finns behov av att öka jämlikheten och nå bredare deltagande vad gäller barn och ungas deltagande i organiserade idrottsaktiviteter. Huddinge kommun har emellertid påbörjat viktiga insatser inom området. Utredningen belyser vilka ytterligare verktyg och förslag som kan stå till förfogande för att nå bredare deltagande och ett mer effektivt lokalnyttjande.

I slutsatserna presenteras fyra olika huvudspår av förslag. Utredningen konstaterar avslutningsvis att det trots vissa utpekade utmaningar och risker finns goda förutsättningar att genom de förslag som utredningen belyser nå bredare deltagande och mer effektivt lokalnyttjande.

Beskrivning av ärendet

Utredningen om barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter utifrån nuvarande system för taxor och avgifter kopplar an till kultur- och fritidsnämndens mål om Huddingebornas jämlika tillgång till ett varierat utbud av kultur- och idrottsaktiviteter. Utredningen har även bäring på kultur- och fritidsnämndens mål

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Kultur- och fritidsnämnden
141 85 Huddinge

Besök
Sjödalsstorget 7

Tfn vxl 08-535 300 00

www.huddinge.se

om god tillgång till ändamålsenliga lokaler och anläggningar för kultur, idrott och fritid.

Uppdrag

Kultur- och fritidsnämnden har i verksamhetsplan 2023 gett kultur- och fritidsförvaltningen i uppdrag att med fokus på barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter utreda nuvarande system för taxor och avgifter i anläggningar, och vid behov föreslå förändringar i syfte att nå bredare deltagande och mer effektivt lokalnyttjande.

Metod

Under genomförandet har bland annat data från kultur- och fritidsförvaltningens verksamhetssystem, men även från Riksidrottsförbundet samlats in. En enkät har skickats ut till det lokala föreningslivet och kontroller av nyttjande av bokad tid i sporthallar har genomförts. Utredningen har även omfattat insamlande av data från tre olika jämförelsekommuner.

Resultat

Resultatet från datainsamlingen visar att det råder stor ojämlikhet vad gäller deltagande i organiserade idrottsaktiviteter mellan olika områden i kommunen. Resultaten pekar även på att pojkar generellt idrottar mer än flickor och att både pojkar och flickor slutar idrotta i tonåren. Resultaten från nyttjandekontrollerna i sporthallar visar att samtliga av de bokade tiderna nyttjats av föreningarna under den kontrollerade perioden, förutom vid en hall. I svaren från enkäten till föreningslivet framträder att föreningarna verkar relativt nöjda med nuvarande system för taxor och avgifter.

Resultatet från datainsamlingen gällande jämförelsekommunerna (Nacka, Järfälla och Södertälje) visar att det råder stor ojämlikhet vad gäller deltagande i organiserade idrottsaktiviteter även mellan deras olika områden i respektive kommun.

Analys

I analysdelen belyses sambandet mellan deltagande i idrottsaktiviteter och ett områdes socioekonomiska index. Områden med socioekonomiska utmaningar har generellt lägre deltagande i organiserade idrottsaktiviteter. Sambandet finns även bland jämförelsekommunerna. Därefter analyseras olika sätt att fördela stödet till föreningslivet utifrån subventioner och bidrag. Medan Huddinge kommun har nolltaxa för föreningars verksamhet för barn och unga har två av jämförelsekommunerna inte det, men i stället en högre nivå bidrag. Utredningen belyser också olika faktorer och kompensatoriska insatser, som utifrån studier inom området, kan påverka deltagande i organiserade idrottsaktiviteter åt ett mer jämlikt håll. Dessa faktorer och insatser handlar bland annat om att stärka föreningslivet i idrottssvaga områden, skapa bryggor mellan spontana och organiserade aktiviteter och betydelsen av närhet till idrottsanläggningar. Vidare diskuteras administrativa rutiner och ekonomiska stödsystem samt hur sättet att organisera stödet till föreningslivet genom taxor, avgifter och bidrag kan användas

som verktyg för att skapa incitament för föreningarna att nå bredare deltagande och mer effektivt lokalnyttjande.

Slutsatser

I slutsatserna konkluderar utredningen att Huddinge kommun har påbörjat viktiga kompensatoriska insatser för att skapa en jämlik tillgång till kultur- och fritidsverksamhet. Utredningen sammanfattar vilka ytterligare verktyg som finns för att öka jämlikheten och resonerar kring olika förslag.

Ett förslag som diskuteras för att nå bredare deltagande går ut på att införa en mindre taxa för föreningars verksamhet för barn och unga, men i motsvarande grad tillföra medel till nämndens bidragspott för föreningars verksamhet för barn och unga. På så vis skulle nämnden, genom bidrag, även kunna rikta medlen till föreningarna för att stimulera bredare deltagande, inom ram. Exempelvis skulle det kunna införas ett utökat aktivitetsstöd till föreningars verksamhet inom områden med socioekonomiska utmaningar eller verksamhet som riktas specifikt mot flickor. En mindre taxa för föreningars verksamhet för barn och unga skulle också kunna tänkas skapa incitament för ett mer effektivt lokalnyttjande. Detta då en bokad tid skulle medföra en kostnad för respektive förening och att inte nyttja en bokad tid vore att slösa med föreningens resurser. Då kommunen i dagsläget inte har kapacitet att kontrollera om föreningarna nyttjar samtliga bokade tider (varken en digital lösning eller en personell lösning finns i nuläget), förutom vid stickprov, kan en mindre taxa vara ett lämpligt komplement till de straffavgifter för uteblivet nyttjande av bokad tid som finns idag (så kallad no show-avgift).

Utredningen bedömer att det finns en god ideell kapacitet från föreningslivet i kommunen men att den inte är lika stark i de områden med socioekonomiska utmaningar. Utifrån att eventuellt införa en mindre taxa för föreningars verksamhet för barn och unga, kan tänkas att det ytterligare höjer trösklarna för de föreningar som verkar i områden med socioekonomiska utmaningar. Då bidrag generellt ansöks om retroaktivt behöver speciellt nystartade föreningar en uthållighet i början för att klara de första åren. En mindre taxa för föreningars verksamhet för barn och unga skulle med andra ord kunna hämma tillväxten av nya föreningar, speciellt i områden med socioekonomiska utmaningar. Dessa utmaningar bör, vid ett eventuellt införande, försöka överbryggas, förslagsvis med metoder som mentorsprogram och administrativt stöd.

Vad gäller ett mer effektivt lokalnyttjande ser utredningen att det finns en potential att frigöra tider för föreningslivet i befintliga hallar och anläggningar under dagtid, och ser att den nämndövergripande dialogen kring detta bör fördjupas, vilket även lyfts i tidigare utredningar och sedermera är ett uppdrag i lokalresursplanen för 2024.

Vidare bedömer utredningen att kontroller av den så kallade 51-procentsregeln (som gör gällande att minst 51 procent av föreningens medlemmar ska vara folkbokförda i Huddinge kommun för att kunna vara registrerade i kommunens föreningsregister) bör implementeras även för befintliga, redan godkända föreningar, inte bara för nystartade. Detta för att kommunen på ett adekvat sätt ska kunna planera och organisera Huddinge kommuns utbud av idrottsanläggningar.

Likväl, då det inom vissa idrotter råder lång kö, säkra att Huddinge kommuns barn och unga ges chans att utöva de idrotter de önskar. För att kunna implementera ändringen behöver kommunfullmäktiges Riktlinjer för bidragsgivning i Huddinge kommun justeras.

Utredningen presenterar fyra huvudspår av förslag, vilka även kan kombineras.

1. En mindre taxa för föreningars verksamhet för barn och unga införs, och i motsvarande grad tillförs medel till nämndens bidragspott för föreningars verksamhet för barn och unga.
2. För att skapa en incitamentsstruktur för föreningar att arbeta för ett mer jämlikt deltagande införs nya bidragsformer med syfte att öka jämlikheten, och/eller aktivitetsbidraget viktas för att stimulera ökat deltagande gällande flickor och/eller barn och unga i områden med socioekonomiska utmaningar.
3. Nolltaxa för föreningars verksamhet för barn och unga behålls i sin nuvarande form, och nämnden fortsätter påbörjat arbete med bland annat kompensatoriska insatser för ökad jämlikhet
4. Även befintliga (redan godkända) föreningar ska omfattas av 51-procentsregeln och riktlinjerna inom området justeras.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningens anser att utredningen svarar väl mot uppdraget genom att redovisa för statistik inom området och analysera den utifrån olika aspekter. Utifrån utredningens uppdragsformulering att "vid behov föreslå förändringar i syfte att nå bredare deltagande och mer effektivt lokalnyttjande" är förvaltningens bedömning att utredningen ingående belyser de faktorer som kan bidra till ökad jämlikhet och ett mer effektivt lokalnyttjande.

Sambandet mellan barn och ungas deltagande i idrottsföreningar i ett område och dess socioekonomiska indexvärde finns i samtliga jämförelsekommuner, oavsett om de erbjuder nolltaxa för barn och unga eller ej. Samtliga kommuner i utredningen (inklusive Huddinge) uppvisar stora skillnader mellan områden när det kommer till deltagande i idrottsföreningar. Utifrån resultatet anser förvaltningen att det inte går att motivera att ett visst sätt att organisera stödet till föreningslivet är bättre än det andra utifrån en jämlikhetsaspekt. Därmed anser förvaltningen att nolltaxa för föreningars verksamhet för barn och unga behålls i sin nuvarande form, och nämnden fortsätter påbörjat arbete med bland annat kompensatoriska insatser för ökad jämlikhet.

Vad gäller effektivt lokalnyttjande instämmer förvaltningen i utredningens slutsats att 51-procentsregeln bör implementeras även för befintliga, redan godkända föreningar. Nämnden bör ge förvaltningen uppdrag i kommande verksamhetsplan att ta fram ett förslag till justerade Riktlinjer för bidragsgivning i Huddinge kommun gällande 51-procentsregeln. Vidare anser förvaltningen att nämnden även bör ge förvaltningen i uppdrag att i kommande verksamhetsplan upprätta regler för lokalupplåtelse inom kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde (som ansluter till kommunfullmäktiges riktlinjer om bidragsgivning men endast avse lokalupplåtelse). Detta då kommunens regler för bidragsgivning är

omfattande medan det i dagsläget är relativt oreglerat när det kommer till vad som gäller när en förening, privatperson eller annan hyr en lokal inom kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde, subventionerat eller ej.

Förvaltningen anser att samtliga faktorer och aspekter för ökad jämlikhet eller ett mer effektivt lokalnyttjande som lyfts i utredningen inte behöver föranleda förslag till beslut om justeringar eller ändringar i dagsläget, utan kan också användas som kunskapsunderlag och eventuellt omhändertas inom andra sammanhang. Nedan följer ett antal sådana utvecklingsområden.

Utifrån resultaten i utredningen som visar att flickor generellt är mindre föreningsaktiva än pojkar föreslår förvaltningen att nämnden i kommande revidering av bidragsreglerna överväger att göra en viktning för flickor.

I utredningen konstateras vidare att de straffavgifter för uteblivet nyttjande av bokad tid (så kallade no show-avgifter) som införts är svåra att förvekliga på grund av att det i nuläget varken finns en digital eller personell lösning för kontroll, mer än för stickprov. Detta dilemma behöver hanteras av förvaltningen för att på lång sikt få fram en lösning. Tills dess att en teknisk lösning för kontroll finns tillgänglig anser förvaltningen att stickprovskontroller bör fortgå.

Vad gäller ett mer effektivt lokalnyttjande konstaterar förvaltningen att det finns potential att frigöra mer tid till föreningslivet i samband med det uppdrag i lokalresursplanen som beskrivits i utredningen. Förvaltningen anser också att det är relevant att förvaltningen fortsätter att uppmuntra och stimulera föreningslivet till samnyttjande av idrottsanläggningar, speciellt i de inomhusanläggningar där det finns en skiljevägg, såsom i det pilotprojekt som beskrivs i utredningen.

Barnperspektiv

Utredningen genomsyras av att fler barn och unga ska ha en meningsfull fritid och att Huddinge kommuns idrottsanläggningar ska vara en plats av och för Huddingefamiljen.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Bedömningen är att förslagen som redovisas i utredningen kan finansieras inom ram (förutom förslaget om att skapa en incitamentsstruktur för föreningar att arbeta för ett mer jämlikt deltagande i idrottsaktiviteter, vilket är avhängigt förslaget om att förändra det ekonomiska stödet till föreningar till förmån för ökade bidrag).

Om nämnden föreslår att gå vidare med en inriktning av att förändra det ekonomiska stödet till föreningar, till förmån för ökade bidrag men minskade subventioner, bör förslaget gå ut på remiss till föreningslivet. Därtill bör tydliga ekonomiska scenarion presenteras.

Anja Dahlstedt
Kultur- och fritidsdirektör

Caroline Frank
Verksamhetschef idrott och anläggning

Bilagor

Bilaga 1. Utredningsrapport Barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter utifrån
nuvarande system för taxor och avgifter i anläggningar

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Berörda föreningar